

VROUW DRS. MEINY PRINS BEKRITISEERT TECHNOLOGIEBELEID

HeInterview

Als het gaat om ambitieuze woorden en beleidsdoelen voor energiebesparing en schone energie neemt Nederland een koppositie in. Maar als het op concrete daden aankomt, valt het erg tegen, vindt drs. Meiny Prins, algemeen directeur van Priva, een bedrijf gespecialiseerd in klimaatbeheersing in de tuin- en utiliteitsbouw. 'Die 20 % energiebesparing in 2020 is helemaal niet ambitieus, maar kan morgen worden gerealiseerd.'

NEDERLAND ZAKT STEEDS VERDER WEG OP DE wereldranglijst van landen die investeren in duurzame technologie. Een schamele zeventiende plaats neemt ons land in, volgens een onderzoek van Roland Berger Strategy Consultants. In opdracht van het Wereld Natuur Fonds becijferde het consultancybureau dat Nederland in zowel de energiebesparing als de productie achterloopt. In 2008 stegen de investeringen in schone technologie in Europa met 55 %, terwijl ze hier met 34 % daalden. In Nederland schort het onder meer aan een structureel subsidiebeleid en een goede thuismarkt, stelt Roland Berger. Veelbelovende vindingen schoppen het vaak niet verder dan een prototype. De Hollandse koopmansgeest wordt kennelijk eveneens onvoldoende geprikkeld door het feit dat de wereldmarkt van duurzame technologie met 630 miljard euro nu al groter is dan de farmaceutische industrie. In 2020 zal deze markt zijn gegroeid tot 1600 miljard euro en na de elektronica en de automotieve de derde grootste sector ter wereld vormen.

Vreemd eigenlijk dat Nederland zo laag scoort, gezien de torenhoge ambities op gebied van energie en klimaat en het niet-aflatende gehamer op Nederland als kenniseconomie. Drs. Meiny Prins herkent zich sterk in de conclusies van het onderzoek van het Wereld Natuur Fonds. De algemeen directeur van Priva, een toonaangevend bedrijf in de klimaatbeheersing in de tuin- en utiliteitsbouw, was zakenvrouw van het jaar 2009, een jaar waarin ze van lezing naar lezing holde met haar boodschap. 'Om de grote problemen in de wereld op te lossen zijn systeemdoorbraken nodig', zegt ze op haar kamer in een fraai kantoorgebouw in De Lier, hartje Westland, midden tussen de kassen. 'Energie- en watervraagstukken zijn evenals voedselproblemen op te lossen door combinaties te maken op het grensvlak van verschillende technologieën. Daar komt de werkelijke innovatie tot stand.'

Priva, in 1959 opgericht door vader Jan Prins, heeft vestigingen in Canada, Groot-Brittannië, China, België, Duitsland, Zweden en is wereldmarktleider in klimaatbeheersing en procesbeheer in de bedekte tuinbouw en Nederlands marktleider

in de utiliteitsbouw. In 2003 trad Meiny Prins in dienst als tweede generatie Prins bij het bedrijf. Priva bekleedde toen al een koppositie in de utiliteitsbouw: een op de drie gebouwen in deze categorie past een Priva-product toe voor beheersing van het binnenklimaat, wat doorgaans leidt tot lagere exploitatiekosten en lagere kosten over de gehele levensduur van het pand. Priva heeft vierhonderd medewerkers in dienst, waarvan er negentig in het buitenland werken. De omzet bedraagt circa 67 miljoen euro. Veel geld gaat naar R&D.

Het bedrijf grossiert dan ook in energie-innovaties op het grensvlak van verschillende technologieën. 'We hebben samen met partners in Bleiswijk het project Ecofutura ontwikkeld. Dat gaat om een combinatie tussen tomatenteelt en viskweek in een kas. Overal in de wereld kan zo'n kas worden gebouwd. De zoetwatervissen, tilapia's, zwemmen in gezuiverd regenwater in kunststofbakken onder de rijen met tomatenplanten. Ze worden gevoerd met vegetarisch voer. Het nutriëntenrijke viswater, dat normaal gesproken wordt geloosd, dient na een behandeling als voeding voor de tomaten. Ook de CO₂ die de vissen uitstoten, gaat naar de tomaten. We kennen precies de voedselbehoefte voor een optimale groei voor de tomaat. De waterkringloop is bijna gesloten. We hebben er een compleet en economisch rendabel franchisemodel bij geleverd. En lekker dat die vis is!'

Een dergelijke potentiële ster van het Hollands technologiebeleid wordt ongetwijfeld breeduit omarmd, gezien de exportkansen en bijdrage aan de oplossing van het wereldvoedselvraagstuk. 'Dat zou je denken', zegt Prins. 'We zijn als Nederland zogenaamd een kenniseconomie, maar zodra het over exporteren van kennis gaat, of bijvoorbeeld het opstarten van een lokaal opleidingscentrum, geeft er niemand thuis. En zeker in deze crisis wil geen bank krediet verstrekken. Terwijl de recessie op dit vlak juist een kans is. Het eind van het liedje is dat de drie geïnteresseerde kwekers hun plannen in de koelkast hebben moeten zetten. Eigenlijk is er geen markt in Nederland voor schone technologie.'

20 % energiebesparing is niet ambitieus'